

Verder klooiën met de spelregels

Column 1021, 2009
Tom Eijsbouts

09/10/09 FT.

gelukkig in haar paleis van democratie en doelmatigheid.

Staatssecretaris Timmermans van Europese Zaken heeft een eigen sprookje. 'Het geklooi met de spelregels is voorbij, we kunnen weer gaan voetballen', laat hij optekenen in NRC Handelsblad van maandag. 'Dat lijkt me voor de toeschouwers, maar ook voor de spelers een verademing'. Zijn beeldspraak is me lang niet onsympathiek, maar ze heeft wel weer datzelfde vrome nog-lang-en-gelukkig-gehalte: vele jaren verdaan aan flauwekul, nu mogen we dan eindelijk het veld op.

Dat sprookje is te braaf. Voetbal is iets anders dan spel in de werkelijkheid, zoals in de politiek, het recht en het bedrijfsleven. Daar staan de spelregels voortdurend op het spel, sterker, staat het spel zelf op het spel. Men kan zich voorstellen dat Timmermans de laatste vier jaar liefst verdringt, waarin de Europese gedachte voor de bestwil meer dan driemaal verloochend

werd. Het was geen glorieuze periode.

Maar je kunt dan beter meteen twintig jaar terugdenken, tot de val van de Berlijnse Muur. De daarop volgende lange stedentocht van de verdragen van Maastricht (1992), Amsterdam (1997), Nice (2001), Rome (2004), Lisbon (2007), om niet te vergeten Athene 2003 (de uitbreiding) was nodig om de schok van 1989 op te vangen en in politieke drijfkracht om te zetten, in spel.

Dat was geen tijdverlies maar een periode van krachtmeting en verandering.

Ook is het niet waar dat de spelregels nu af zijn. Gelukkig niet. Het barst in het verdrag van de nieuwe ingebouwde conflic-

EUwytje lag bleek in een glazen kist maar ademt weer en de 27 dwergen en een prins dansen om haar heen

Parlement kiest die persoon. De partijen zullen dan ieder hun beste en meest aansprekende kandidaat aanwijzen en tot lijsttrekker benoemen, een soort primaries. De verkiezingen worden dan tussen hen uitgevochten.

Zoals deze zijn er veel andere regels in de maak om Europa politiek profiel te geven, ook in de nationale hoofdsteden. Europa moet en zal speelser worden, minder vroom. Spel is er ook voor het publiek, daar heeft Timmermans gelijk in. Het maakt krachtmetingen toegankelijk, begrijpelijk, boeiend.

Zonder spel, zonder publiek, zijn de ambtenaren de baas. Maar de spelregels zijn met dit verdrag pas aan hun begin. Europa en zijn publiek leven nog lang en onrustig.

Tom Eijsbouts is hoogleraar Europees constitutioneel recht en zijn geschiedenis aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam.

ten, zoals tussen de nieuwe president en de nieuwe minister van buitenlandse zaken, tussen deze en de voorzitter van de Europese Commissie, deze en het Europees Parlement, enzovoorts. Die conflicten zijn een bron van nieuwe spelregels.

Een voorbeeld. Hoe krijgt het Europees Parlement de aansluiting bij de mensen die nodig is om het spel voluit te kunnen spelen? Daarover zijn naïeve gedachten in omloop, bijvoorbeeld dat het pas echt goed gaat met de Europese democratie als Nederlanders ook op een Fransman kunnen stemmen. Dat kan niet en is ook niet nodig. Nodig is dat de Europese politieke partijen meer vuurwerk gaan bieden.

Een eenvoudige nieuwe spelregel zal daarbij helpen. Deze luidt dat de lijsttrekkers en politiek leiders van die Europese partijen voortaan bij de Europese verkiezingen vechten om het voorzitterschap van de Europese Commissie.

Dat kan, want het Europees